1875. VII. évfolyam. 106. szám. Csütörtök, junius 3.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni, hajdu-böszörményi és székelyhid-kerületi „függetlenségi párt“ közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési árak:

Helyben es postán küldve:
Egy évre 10 frt — kr. ½ évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám 10 „

Előfizetési pénz a minden közlemény: *Főpiacz, Veczsey-ház földszini* a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.

Előfizethetni helyben:
Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél.— Egyébütt a postahivatalok utján.

Hirdetési díj:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmű, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért:
Bélyegdíj: minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér“-en megjelenő közlemény öthasábos sorra 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül bekküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugy szintén kéziratok sem adatnak vissza.

Meghivás.

A debreczeni **első választókerület** (csapó-péterfiautcza) azon tisztelt polgárai, a kik a **függetlenségi párt** elveit vallják, tisztelettel felkéretnek, hogy jövő vasárnap, **junius 6-án** délelőtt 10 órakor gyülésre nagycsapóutczán **395.** sz. M. Szabó József házánál megjelenni sziveskedjenek.

Tárgy: **a követjelölt kitüzése.**

Hazafias tisztelettel, Debreczen, 1875. jun. 3.

M. Szabó József, Tiszai Dániel,
elnökök.

*

A debreczeni **második választókerület** (hatvan-piaczutcza) **függetlenségi párti** polgárai **folyó hó 6-án** délelőtt 10 órakor **a követjelölt kitüzése** tárgyában közgyülést tartanak hatvanutczán Szalai József ur 1527. számu házánál.

E gyülésre t. elvbarátaink hazafias tisztelettel meghivatnak.

Debreczen, 1875. jun. 3.

Jeney József, Boda János,
elnökök.

*

Debreczen város **harmadik választókerületének** (czegléd-vargautcza) **függetlenségi párti** polgárait van szerencsénk tisztelettel meghivni **e hó 6-án** délelőtt 10 órakor a **követjelölt kitüzése** ügyében czegládutczán Király Mihály vendéglője helyiségén tartandó közgyülésre.

Debreczen, 1875. jun. 3.

Vértessy Lajos, Keszey József,
elnökök.

Ki az ámító?

(Z. y.) Jókai, illetőleg lapja is beállott azon táborba, a mely — multjával ellentétben — a közösügyes boldogság „mindent megnyertünk“-féle dicsénekét torkaszakadtából dudolja el naponként.

Ha valakinek épen kedve telik abban, hogy feketének állitsa azt ma, a miről tegnap azt esküdé, hogy az fehér, — ám tegye, ha hozzá fér lelkiismeretéhez. —

De nem tudjuk, micsoda lélek kell ahoz, hogy Jókai lapja nem átalja ámitásnak mondani a függetlenségi párt működését?!

Lássuk csak, hogy ha ámitás van a mi programmunkban, ki volt az első ámító?

A függetlenségi párt sem többet, — sem kevesebbet nem kiván, mint azt, a mi a régi balközéppárt programmjában foglaltatik.

Ezért küzdtünk előbb Ghyczy, majd Tisza Kálmán vezérlete alatt hét éven át Jókai lapjával együtt. Némelyeknek aztán tetszett elhagyni a küzdtért; s az elvtagadók most nem szégyenlik a régibb alapon állóknak szemébe kiáltani, hogy a balközéppárt régi programmjában, az ugy nevezett bihari pontokban — ámitás van.

Mi nem ismerjük ezt el. Ők vallják.

S már most, ha csakugyan ámitás van a régi ellenzéki elvek hirdetésében (a mit mi tagadunk,) vajon kik a bünösebbek, — azok-e, a kik **tudva** ámitották hét éven át a bihari pontokkal a nemzetet, vagy mi, a kik szent meggyőződésünkből követjük azokat, ha talán téves uton járnánk is?

Valóban resteljük, hogy a legnagyobb magyar iró lapja, saját multjára az ámitás vádját önmaga nyomja rá.

Bármely oldalról érintsenek is bennünket az ámitás vádjával, — mi rá tudunk mutatni azokra, a kik először ámitottak a bihari pontokkal. Pedig azt sem mondjuk, a mit Csernátony 1869-ben mondott, hogy — a ki azt hiszi, hogy a közösügyes alapon a hazára nézve lehet valami jót tenni, az vagy bolond, vagy csaló.

S mily szerencsétlen azon érv, a melylyel a bihari pontok hirdetésére az ámitás bélyegét sütik!

Azt mondják, hogy annak kivitele — lehetetlen.

Vajon lehetetlen-e?

Mi azt valljuk most is, a mit a régi balközép férfiai hirdettek, hogy t. i. az alkotmányosan uralkodó koronás király, a nemzet többségének működését mindig szentesitni fogja. S igy ha magunk akarjuk a nemzetet önállóvá tenni, a koronás fő nem ellenezheti azt, különben is erősebb támaszt várhatván igy tőlünk.

Tehát felséges uralkodónk legmagasabb személyének alkotmányos érzületét, s nemzetünk iránti jó indulatát vonják azok kétségbe, a kik felteszik róla, hogy ha a törvényes alapon mozgó függetlenségi párt többségre jutna a házában, annak nézeteit kegyes uralkodónk nem szentesitené. Mert más nem teheti lehetetlenné elveink kivihetőségét rendes alkotmányos viszonyok közt.

Ezt még gondolatban sem tehetjük fel. Hisz ő felsége megkoronáztatása óta épen az ellenkező meggyőződésre utal bennünket minden királyi tette által.

Az ámitást, a lehetetlenséget könnyü szóval elmondani. De már abban is ámitás van, hogy ezeket csak szóval mondják, s nem mutatnak rá azon tényezőkre, a melyek a lehetetlenséget eszközölhetnék.

Igy az elvhagyottak ámitása legfelebb csak magokra hathat.

— **A kormány** — mint a Napló irja — **miniszterlanácsi határozat folytán felhivta az** osztr. miniszteriumot a kereskedelmi s a vámszerződés ügyében a tárgyalások megkezdésére.

— **Hontmegye** azon határozatot hozta, hogy mindazon megyebizottmányi tagokat, kik a közgyüléseken nem vesznek részt, megbirságolja. Gömörmegye pedig azt, hogy a bizottsági tagokat felszólitja kötelességeik teljesitésére, mit, ha elmulasztanának, az illetőket a bizottsági tagok névsorából kitörli, s helyökre másokat választ.

— **A karloviczi szerb** kongressus tegnap tartott ülésében a királyi leirat felolvastatván, Branovacsky inditványára az honpolgári hódolattal tudomásul vétetett s a további teendők megállapitására bizottság választatott. A legközelebbi ülés ma tartatik.

— **Hir szerint** Molináry még e hóban a határőrvidéki vasutak ügyében tartandó értekezletre Budapestre érkezik, e nagyfontosságu ügy a Zimonyt összekötő vasuti tvjavaslattal együtt fog elintéztetni.

— **A hetfői** dunai hajózás akalmával — mint a „P Lloyd“ értesül — ő felsége beszélgetés közben csudálkozását fejezte ki, hogy a hadügyminisztervásárról hirek támadtak, melyekre semmi sem adhatott okot.

A tisza-löki választókerület választó polgáraihoz.

Az 1867-iki kiegyezés megalkotói azt állitották akkor s állitják ma is, hogy ezen az alapon alkotmányunk tovább fejleszthető.

Ezt egyenesen megczáfolja a lefolyt — nyolcz év, mely idő alatt a legjelesebb tehetségek sem voltak képesek alkotmányunkat csak egy lépéssel is tovább fejleszteni, sőt a megkötöttség miatt annyira sülyedtünk iparunk, kereskedelmünk és pénzügyeinkben, — hogy a nemzet immár csaknem bukásnak néz elébe.

Nem emlitve a fontosabb bank, vám stb. kérdéseket, még csak annyit sem birtunk kivinni, hogy a külképviseletnél, — a dualismus jogánál fogva, Magyarország legkisebb figyelembe is véttessék.

Mindennek daczára jónak látta a balközép ugyanezen az alapon, melynek gátvető szikláján már annyi miniszter hajója tört össze, megkisérleni a honmentést, egyesülvén a jobboldallal, vagyis a most divatos szó szerint: fuzionált.

Én erre a térre nem követhetem volt elvtársaimat; mert szent meggyőződésem, hogy Magyarország felvirágzását csak egyedül állami önállásában találhatja.

Itt rendszert kell változtatni!

Ezen meggyőződés képezi sarkkövét az én programmomnak, melynek kiadására önök szivesek voltak engem felszólitani s melynek folytán kinyilatkoztatom, hogy én a közjogi ellenzékhez tartozom s hogy törekvésem czélja Magyarország állami önállóságának alkotmányos uton való visszaszerzésére irányul.

E párt részletesebb programmját, mely a bihari hat pontban foglaltatik, ismeri mindenki.

Midőn azonban azt mondom, hogy a közjogi ellenzékhez tartozom, a pártok mostani állásánál fogva egyuttal ki kell nyilatkoztatnom, hogy a szélsőbalhoz nem tartozom. A szélsőség veszélyes lehet ugy felül, mint alul. Felül törvénytipró önkényre, alul rajongásra, fejetlenségre vezethet. De hazám jogaira nem alkuszom!

Mikor nyerjük meg e jogokat? az sok körülménytől függ. Nem is biztatom tehát a tisztelt választó polgárokat, hogy képviselővé leendő megválasztatásom esetében a haza e sarkalatos jogainak kivivásával örvendeztethetem meg a választó-kerületet, melynek élvezetében, lehet, hogy a közelebbi, de lehet, hogy csak a távolabbi jövő nemzedéke fog részesülni. — Ám az érte való küzdelmet abba hagynunk nem szabad, mert ugy okvetlenül a jövőt fosztanók meg, ami pedig senkinek jogában nem áll.

Ha tehát önöknek a haza jövője melletti épen nem meddő küzdelem, miről e választókerület dicső multja után nem kételkedem, ezentul is szivükön fekszik s bennem helyezik bizalmokat, miszerint nézeteiknek lelkiismeretesen meg kivánok felelni, ugy szivélyes felszólitásukra minden habozás nélkül bátor vagyok kijelenteni, hogy a jelöltséget elfogadni hazafiui kötelességemnek ismerem s önöket kérni, hogy a jövő országgyülésre engem képviselőjökül meg is választani kegyeskedjenek.

Melyek után legkiválóbb tiszteletem mellet maradok.

Csobajon május 28-án, 1875.

igaz hazafitársok
Balogh Zoltán.

— ***A magyar fővárosból.*** **Táncsics Mihály** „Legrégibb nyelv a magyar“ czimü terjedelmes munkát irt. **A honvédegyletek** orsz. központi választmánya felhivja a vidéki egyleteket, hogy junius végéig ujra alakuljanak. **A szinészeti tanoda** elméleti vizsgálatai 7, gyakorlati 18-án kezdődnek. **Az akadémia** hetfői ülésében bejelentettek a Nádasdydijra (200 arany) beérkezett pályamüvek. Két mü érkezett, de mivel egyiknek jeligés levele nem volt, csak „**A** szabácsi eskü“ czimü munka bocsáttatik pályázatra. Az osztálygyülésen Télfy Aeschylosról, Joanovics az ik-es igék használatáról olvasott értekezést. **Gróf Battbyány** „Galopinja“ nyerte el Londonban az idei Derby-dijat.

Móricz Pál Tisza Kálmán ellen.

(A „Debreczen“ szerkesztőjének.)

Bihar-N.-Bajom, jun. 2.

Tisza Kálmán — a mint a saját lapjai állitják, — Debreczenben azt mondta, hogy — bihari pontok nem léteznek. —

Móricz Pál sem hiszi ezt. Itt Bajomban — igaz, bajára — oda nyilatkozott, hogy a bihari pontokat ők (különösen vezérük) készitették, a mint neve is mutatja, Biharmegyében Geszten, s miután ők készitették, — **joguk is volt megváltoztatni.**

S most kérdés: melyiknek volt igaza, vagy egyiknek se?

Nemes Ferencz.

— ***Vidéki hirek.*** **A kassai diákok** botanizálni mentek Turcsa nevü helység erdejébe. A botanizálás eredménye egy uj savanyuvizforrás felfedezése lett. **Eltalálta.** Hevesmegye alpénztárnoka a gyöngyösi járásbiróságnak igy czimzé levelét: „T. császári kir. járásbiróságnak.“ **Gyöngyösön** egy fiatal menyecske gyönyörü haját 1 frt 10 krért adta el. **A szentesi** izr. imaházat a mult hét egyik éjjelén kirabolták. **Ikladon** egy gazdaember neje 3 gyermeket szült. **Vingán** egy régi középkori roppant bronzcsákányt ástak ki. **Gömörmegyében** az uzsorások ellen egy bizottság alakult, mely bizottság az uzsorások neveit kinyomtatja s a nép közt szétosztja.

Sajtóper.

— Debreczen, jun. 3. —

Esküdtszéki tárgyalás tartatott ma délelőtt a helybeli kir. biróság termében, a szabályszerü eljárás mellett.

Elnök: Szücs István, birák: Balogh Imre, Szabó Imre; póttag Tóbi István, jegyző Boruzs József.

Esküdtek: — Kleckner Manó, Gálocsy Gusztáv, Nemes Gábor, Rott Lipót, Váczy János, Domokos Lajos, Sárga Jakab, Miskolczy István, Takács Ferencz, Nánássy Lajos, Szőke István, Böszörményi.

Vádló: a „Tisza“ biztosító társaság igazgatótanácsa nevében és megbizásából: Komlóssy Imre elnök, dr. Kola János jogtanácsos, ez az utóbbi a vádló ügyvéd. Vádlott Halász József nagyváradi ügyvéd, védője Hegyessy Márton nagyváradi ügyvéd.

Elnök előadván a tárgyat, felhivja alperest, mondja meg nevét, állását, korát, születési helyét. Neve — Halász József születéshelye Balkány, állása ügyvéd, kora 73. év.

Elnök felhivja jegyzőt, olvassa fel a panaszlevelet. Olvastatik, sérelmes kifejezések: Ember bőrbe öltözött farkasok, önzők, galádüzérkedők, szédelgők, hiénák, kárositók. Ezt 6 havi fogság s 300 forint birsággal fenyiteni kérik.

A vádlevél felolvasása után az incriminált nyomtatványok, 49 § értelmében, miután alperes a panaszlevélre megjegyzést nem tesz, hanem ellenbeszédében kivánja elmondani, — jegyző által felolvastatnak.

Elnök felhivja vádlót, ugy is mint vádló társának képviselőjét, a szólásra. Kola: mélyen t. esküdtszék! Alig hiheti, hogy az esküdtek és város lakói ne tudnák, hogy mennyi pénz vándorol e városból és vidékről a külföldre biztositások fejében. E tudat adott lételt a Tisza biztositó társaság megalakitása eszméjének, a kölcsönösség alapján, nem swindlerek, gründlerek hanem oly egyének közbejárása által, kik czélul a kölcsönös segély eszméjét tüzték ki.

Meg is alakult 10.000 részvény kibocsátásával, melyből, midőn 6000 részvény aláiratott, véglegesen közgyülésileg megalakult. Azonban mindjárt alakulását szomoru pénzviszonyok követték, s működését megbénitották, a lehetetlenné tették a jelzálogüzletnek csak életbeléptetését is. Elismeri, hogy a viszonyok voltak okai, miszerint sokan be nem fizették az aláirt részvények után járó pénzösszegeket; de ez eljárásuk törvénytelen; itt többre mentek, gyalázni, s igy az intézet tekintélyét, hitelét megingatni — s ez uton a közerkölcsiségtől megvettetni akarták. Igaz, hogy a számadásból s a 180,000 ftnyi veszteség mutatkozik másfél év alatt.

De a veszteség okozói az igazgató tagok, nem a sajtó, hanem a büntető biróság elott vonandók kérdőre, és ha bünösnek találtatnak, — ezután fenyitendők, nem a sajtó utján, mely ut alá ássa az intézetet, s eszközli az ártatlan részvényesek veszteségét. — Hogy a társaságnak veszteségei voltak, nem ok a veszteségnek e jogtalan rágalmazás utján nagyobitására. — A rágalmakra okot adott a társulat elnöke, alelnöke, jogtanácsosa, — előbb felszólitattak arra nézve, hogy vádlott az aláirott részvények árát fizesse ki, okul szolgált beterjesztése, mely hogy jogos volt, igazolja két egybehangzó marasztó itélet.

Ha jogos a követelés, — annál nagyobb beszámitás alá esik az elszórt rágalom oly egyének irányában, kiknek előéletén legkisebb szenyfolt fel nem fedezhető.

Rágalmazza az alkulógyülés által választott igazgatóválasztmányt s vádlót.

Önmaga rágalmazását illetőleg hivatkozik két évtizedes ügyvédi működésére; állitja, hogy nem közlött czikkek irója, nem független párt elnöke, nem virilis az, hanem dicsekedhetik ügyfelei bizalmával.

Az intézet igazgató tagjait vádlott rablónak, banditának nevezi; de akkor ugyancsak annak tartja a biróságok 3 fórumát, mint a melyek itéleteik által igazat adtak az intézetnek.

A hiénára való hivatkozásnál nem kiván még csak megjegyzést sem tenni, a szavak eléggé rámutatnak jelentőségükre.

A hütlen kezelés, sikkasztás stb. emlege-

A „DEBRECZEN“ tárczája.

KARCZOLATOK.

Sz. Török Jánostól.

Chinából.

— **Utinaplóból.** —

(Folytatás.)

A **szinházak** hasonalakukak, mint nálunk, csakhogy függöny nincs, és az oldalfalak a közönség szemeláttára változnak, a jelenetek nagy betükkel az oldalfalra vannak felfüggesztve, az előadás vegyes; komoly dráma, vigjáték, bohózat, operette, táncz, acrobatikai mutatvány egymásból folyik és minden jelenet után fülszaggató zene harsan, — a szinpadon csakis férfiak játszanak. Vékonyabb hanguak nőkké álczázzák magokat, elferditett nyávogós hanggal . . . szokni kell hozzájok.

A **templomban Budha** alakja van, középen, oltáron, körülötte csodás sárkány, tigris alakok; ezüstből vagy czinkből jelmondatok, Budha szent beszédeiből, felettök számos lámpák függenek, jobbra oldalt egy nagy ércz konga és harang van; virágfüstölő által misticusan hat az ember kedélyére, háttere elfüggönyözött, hol a **Bonzok** csinálják a hokus-pokust; baloldalon az egyházfi különböző gyertyákat és tüzjáték-szereket árul a hiveknek, a templom külső szellős tornáczában köből szinte sárkányok, tigris és más vadszent alakok vannak chinai izlésben kifaragva állványokon, ugyszintén bozótos növényből állat és emberalakzatok növesztvék mesteri kertészkezek szeszélye szerint; ugy az oldalfalak és a lapos tető hasonlag csodás bohóságokkal van tele pingálva, merész állat, felhő és ember formákkal, mely **Budhának** vándor jeleneteit ábrázolja. A nők térdelve imádkoznak, mig a férfiak Budha jótékonyságait és áldását gyárszerüleg ledolgozott imádságokban állva morzsolják le, avagy a **bonz** imádságos gépen forgatják le az átok és áldás szavait egyaránt, mig gyárilag kitisztulnak, mint a szennyes ruha a gőzmosódában.

Ünnepélyeken fényesen ki van világitva a templom eleje, ezer lámpákkal és mécscsel, virágokkal gazdagon feldiszitve, csöngő, böngő, csillingelő tárgyak közbe-közbe, — ugyszintén egész **szinpadi** decorálással van jelenetezve Budha számtalan átalakulásai, mindenféle állat alakjaiban. Szertartásközben a harangot kongatják a kongával — és nagy zsivajt támasztanak, a hivők csoportosan járnak ki és be, s csoportoznak a templom eleibe, gyönyörködnek Budha látványosságaiban és a költséges tarka kivilágitásban és tüzi-játékban.

A férfiak külön, a nők szinte elváltan magokba járnak minden felé, — emancipált nép — azért nem is sokat csinálnak ők a különbféle foglalkozásaik mellékleteiből. Ugy üzleti, mint ipari foglalkozásban, mint mulatságban vagy az utczákon és sétahelyeken a nők külön, vagy női csoportban andalognak, de hogy férj és feleség együttesen lenne látható, olyan nincs Chinában, azért mégis holtig élnek és szaporodnak, mint a patkányok. A szeméremérzet nálunk nem oly erős, mint például nálunk, hogy az elesettet holtig üldözné; a kenyér náluk a fő, a megélhetésért minden reszkirozható. A tömlöczök is erősen tömvék, mert a chinaiak nemcsak ügyes kereskedők, de gyakorlott csalók, szemes tolvajok, gaz utonállók és lelketlen gyilkosok; a folyamokon is általános a pyratéria. A részvétlenség pedig annyira megy nálok, hogy ha a Cooli népség a utcza követzetén elhal, kilökik a szemétdombra, hol a kutyák temetik gyomrukba, Cantonban nem egyet láttam az elhagyottabb puszta téreken; sőt, hogy sajnálkoztam a széjyeltépett hulla mellett: kigunyoltak, még majd hogy meg nem hajigáltak; kiálták utánam „a Siámi“ „nézzétek a Siámit.“

A Cooli kereskedés nagyban üzetik a mióta a szerecsenyhusra megszünt a szabadalom Amerikában; ez is egy jó bizonyitványa a chinai barbár léleknek, kik atyokfiait, kártyán, sorsjátékon, pénzigérményekkel összeszedik és ezer számra küldik a déli szigetekre, Borneo, Sumátra, Jáva, Dél és Északamerika, kávé, czukornád telepjei, guanó és érczbányáiba; a fő czinkosok a purtogallok és a Makaói Cooli kikötőbeli chinai játékosok és üzérek, kik kötelezvényileg testestől lelkestől átszolgáltatják az angol és amerikai rabszolgaszállitó hajóra.

A chinai a mint már emlitém csalásra lopásra igen ügyes, e szerint az üzérkedés az egész birodalom népe vérében van, elkezdve a garasos üzlettől a milliomosig, mind reszket a nyereségért.

A kertészetnek is nagy kedvellőjök, mihelyt legkisebb módja is van, házfedelére virágot vesz, udvarán (ha van) fát ültet, gazdagok pedig pompás kertekkel birnak, a világ legügyesebb kertészei nemcsak szárazföldi, hanem a vizi növényeknek számos faját tenyésztik, ugyis, mint konyha, kertészeti termesztményt; — Cantonban több száz holdat láttam, ily vizi és mocsári kertekből.

A **Bambus nád** universális használatban van, minden butorzatot, kosarakat, abroncsot, papirost, öltözékdarabokat, kalapot, papucsot, ugy a házépitésre, valamint emelésekre és sok más százfélére igen nagy ügyességgel és roppant erőfejtésekre alkalmazzák.

A szárnyas állatokat, vad és szelid libát, ruczát, csirkét és sok másfélét szétdarabolva, a napon kiszáritják és kereskedésben árulják. A mákonyszivás általános; a nők mákányos dohányt élveznek. A mákonyfolyadék csokoládbarna; a legjobb Bennáresből hozatik.

A vállalkozási szellem a chinaiban egymás között igen élénk, európaival ritkán, csak ha betonhatják, — társulnak; — mindazonáltal több igen szilárd vállalatok létesültek, ilyen Hong-Kongban több hirneves bank, transitó üzletek, Hong-Kong-Londoni, a China, India czukorgyár, a nagy hajóvállalat vitorlás és gőzösökre s több más. **Hong-Kong** rendkivül élénk város, kereskedelme vetekedik a **Hamburgéval**, az élénk mozgalom csak New-Yorkban talál párjára.

A **chinai** rendkivül élelmes nép, hova az behatol, az **európaifaj** nem bir vele versenyezni; élelemre, ruhára és élvezetre rendkivül csekélyet költ, a munkában rendkivül kitartó, kimondhatatlan szivós életü, az **Utah teritoriumba** (egyesült államba) a sóstó mocsárjainál temérdek fehér veszett el lázbetegségekben, holott a **chinai** vigan rakta zsebre 1—10 dolláját naponként, silány rizs és thea kosztja mellett egészséges maradt.

Sokat tudnék e népről és Hong-környékéről elősorolni, de félek, hogy ha bár a tárgy rendkivül érdekes is unalmassá válok, azért tehát távozok Hon-Kongból és egy pár szóval megemlékezem az ország belsejébeni vándorlásaimról, melyet ugyan leginkább hajón végeztem.

A Kin-Kiang 1500 tonnás amerikai folyamgőzösön bagytuk el a Victoria kikötőt, felséges láttávlatában vonultunk el Hong-Kongnak és a tulhegység panorámájának, közibe vegyültünk egy rakás zöld halomzatos és hegyes szigetségnek, melyeken halász kunyhók és kinyuló csigán feltekerő hálók tüntek elő, a chinaiak szorgalmasan foglalkoztak halkapó mesterségökkel, felcsavariták, majd ismét lesüjesztéek a viz mélyére mesterséges halpusztitó eszközüket, — igy maradtak jobbra-balra Sam-pan-chau, Lankcet, Ty-cock-tan, mig majd a **Canton** folyam öblözetét képező szájban a **Lána, Lantaó Tai-ta-un** csatornákat képeznek, mig távolabb **északra** a Makaói oldalon a **Ladron** szigetek és több jeles kikötőtelepzetek **Hainán, Kypong, Montanha, Potoe, San-chan** szigeteken, — melyek a **Makaói** utvonalt képezik.

(Vége köv.)

tése Komlóssy Imre ellenében, nemcsak Komlóssy Imre becsületének árt, hanem aláássa magat az intézet hitelét. A Komlóssy Imre ellen szórt rágalmak azok előtt semminek, kik ismerik, de tönkre teszik becsületét a világ előtt. Őt nevezi főszédelgőnek, zsarnok basának, sat.

A Tiszát é l é s k a m a r á n a k „konyhának nevezi, melyet mi uton a rosz gazdálkodás által kiürittetett Komlóssy I. gazda, azt a nép keserves filléreivel akarja megtölteni, — hogy legyen mit ujból elpazarolni.

Ezek, más sérelmek, rágalmak büntetést érdemelnek — kéri a panaszlevél értelmében elmaraszltaltatni.

Felhivatik vádlott védője.

Hegyesi Márton igen értelmesen, köztetszés közt a következő remek beszédet tartá:

Igen tisztelt esküdtszék!

Igyekezni fogok a higgadtságnak, a szenvedélytelenségnek is legnagyobb fokát alkalmazni daczára annak, hogy esküdtszék előtt folyik a védelem, hol az általános nézet szerint s szerintem is igen sok esetben az a főczél, az az irány, hogy szivhez szóljon a védelem.

A jelenleg elbirálás alatt levő kérdés mikénti eldöntését én azonban sokkal nagyobb horderejünek, sokkal fontosabbnak tartom, — hogy sem magam is megengedhetőnek véljem, hogy csak a sziv legyen a biró.

Azon kérdés eldöntése függ az önök szavazatától: sanctionálja-e vagy nem a szédelgést, mely a jelen materialis időben az erkölcsi érdekek óriási kárára oly veszélyesen elharapózott, a magyar nemzetnek s különösen ezen nemes városnak, mely erkölcsi puritánismusáról ösmeretes, közérzülete?

Azon kérdés fölött fognak önök továbbá határozni: van-e vagy nincs a szabad magyar államban szólásszabadság?

Korunknak egyik iránya a társulási eszme, karöltve a gyorsan gazdagulás vágyával. — Ezen iránynak voltak a legujabb időkben korcsszülöttei az ugynevezett alapitások. — Mintha gyárilag alakittattak volna a különböző nemü, s idegenek által aikotott mesés jövedelemmel biztató részvénytársulatok, ugy termett egyik a másik után.

Hála a magyar nép egészséges érzékének, belterjileg nem gyarapodhattak.

Volt azonban egy társulat, mely épen a magyar nép s épen ezen vidék által osztatlan lelkesüléssel karoltatott fel, melynek emelkedéséről mindnyájan a legmelegebben meg voltunk győződve, mert azt nem idegenek alapitották, hanem enfiaink, mert az alapszabályok a solidság elvén nyugodtak. S ez volt a „Tisza“ bank.

A szép álom után keserves valóra kellett felébrednünk. — Más fél évi fennállás után az anyagi romlás örvényébe sodortatott a „Tisza.“

S mégis mindemellett, a helyett, hogy liquidált volna, perrel támadta meg aláirt részvényeseit, hogy 105 frt lefizetésére kényszeritvén őket, elhelyezzen náluk egy egy olyan részvényt, melyen csak 60 frt van nyugtázva, de a mely még igy sem képezi a forgalom tárgyát.

S midőn ezek közül védenczem leleplezte ezen menthetetlen eljárást, leleplezte a multak büneit, leleplezte nem bosszuból, hanem azért, hogy a veszélyes irányzatra a közfigyelmet fölhiva, szolgálatot tehessen a közérdeknek, ezen tényeért a nyilt föllépés elrettentése czéljából sajtóperbe fogatott nem is egybe, hanem kettőbe, melyek egyike azonban tegnap épen a tizenkettedik órában visszavonatott.

Az adatik elő a vádlevélben, hogy ő rágalmazási sajtóvétséget **követett** el.

A legélénkebb sajnálatomnak adok védenczem nevében kifejezést, azon körülmény fölött, hogy az 1867. évi máj. 17. min. rendelet 23. §-a szerint törvényes határidőben bejelentett több rendü tanunk kihallgatásáról és igy az ezek általi bizonyitástól azon indokból elütteténk, hogy „a tanukkal bizonyittatni kivánt ténykörülmények a sajtótörvény szerint még akkor sem szolgálhatnának védencem mentségére, ha azok bebizonyithatók volnának.“

Azon köteles tisztelettel, melylyel viseltetem minden b.rói actus iránt, de egyszersmind a függetlenség önérzetével én bátorkodom azon szerény véleményemet fejezni ki, hogy ezen indokolás egy részről némileg praejudicai az esküdtszék itéletének, s másrészről nem kimeritő. Jól tudom, hogy a sajtótörvény 24. §-a szerint a sajtóperben a megbecstelenitő állitások bebizonyitása általában nem s csak azon kivétellel engedtetik meg, ha a felhozott tények. valakinek mint közmeghizottnak vagy tisztviselőnek e körbeli cselekményére vonatkoznak, Ha az elválasztó végzés ezen kivétel fönn nem forgásának esetéből iudulna ki, akkor kimeritőnek találnám; nem osztanám azonban ezen nézetet akkor sem, mert eltekintve attól, hogy már a római jog is megengedte a tény valódiságának bizonyitását a rágalmazásnál, hogy ezt megengedi a Thiers által 1871-ben ujolag érvénybe helyezett 1819. évi máj. 26-i franczia sajtótrvny, valamint a német büntető trnykv. 490, és az 1843-i magyar büntető javaslat 267. §-a is, s eltekintve még attól is, hogy a két utóbbi tnykv akkor is büntetlenséget biztosit, ha a vádlott oly körülményeket képes bebizonyitani, melyekből állításának valódiságát méltán következtetheté, eltekintve ismétlem ezektől — még ezen esetben is megkelle vala épen a mi sajtótörvényünknek hivatolt 24 §-a alapján engedni a bizonyitást, mert az incriminált czikkekben az egyéni becsület, mely iránt védenczem illő tisztelettel viselteték, érintve nincs, hanem van birálva az igazgató tanácsnak hivatali eljárása, az igazgatótanács tagjai pedig a 74-i közgyülés elé terjesztett jelentés s a panasz följelentés, tehát önmaguk szavai szerint is „a részvényeseknek közbizalommal megválasztott megbizottjai.“

Ha a bizonyitás megengedtetett volna, akkor érvényesült volna azon jogi nézet, hogy habár mindenki is megkövetelheti, hogy a közönség becsültetésből származó joga tiszteletben tartassék, senkinek ebbeli joga nem terjed annyira, — hogy a valódi tények elő ne adathassanak; s akkor nem lett vala ugy megköttetünk a védelem terén.

Akkor bebizonyithattuk vala, a mi egyébiránt annyira ismeretes, hogy köztudásnak is bátran nevezhetem, hogy a mult évi közgyülés elé terjesztett bilance a nélkül állittatott össze, hogy előző évről a **könyvek** az alapszabály 110. §-a szerint szabályszerüleg le lettek volna zárva, annak tehát semmi megbizhatósága nincs.

Bebizonyitottuk volna, hogy a Tisza banknak mostani fönállása nem nyugszik jogos alapon, mert a közgyülésen több mint 100 olyan szavazat adatott a jelen átalakulásra részint megbizásból, részint személyesen, a mely nem volt szabados. Szavazásra bocsájtattak olyanok a régibb alapszabályok 17 és 36. §§-ai ellenére, kik vagy beirott részvényesek nem voltak, vagy kezelő hivatalnokai voltak a társulatnak, mint Duhon Károly, Jori Jenő, Kovács Lajos, Kleinfeller Károly, Lusztig Jakab, Mándel Ignácz, Nánássy Lajos, R. Nagy Károly, Szabó Antal stb. Ha ezen szavazatok nem történnek, nem ment vala keresztül a cleval vatia. De történtek, a kezelő hivatalnokok közül utasittattak többen a szavazásra s arra, hogy mily irányban szavazzanak, a kiknek sem az előtt nem volt, sem most nincs részvényök.

Bebizonyitottuk volna, hogy a jelzálogüzlet az alapszabályok ellenére már tényleg igazgató-tanácsilag előbb beszüntettetett, mint azt a közgyülés beszüntette.

Kimutattuk volna, hogy a jogtanácsosi vélemény ellenére magas fizetéssel olyan becslő állás is rendszeresittetett, a minő nincs az első magyar biztosító társulatnál sem.

Kimutattuk volna, hogy mint azt a „D.“-nek a vallomáshoz csatolt 31. száma is igazolja, már maga az első megalakulás törvénytelen volt, mert akkor még 5000 részvény volt aláirva, holott az aláirási ivek homlokára nyomatott kikötés szerint 6000 db. aláirásához volt kiirva a megalakulás. Azt egyébiránt igy is kimutathatjuk, hogy a jelzálogüzlet megnyitása teljesen törvénytelen volt, az alapszabályok 7. §-a szerint ez csak akkor volt volna megnyitható, ha 10,000 db. részvény helyeztetett el és pedig 100 frt befizetéssel. Ezen üzletág is megnyittatott, holott, mint az igazgatóság a közgyüléshez tett jelentésében bevallja, csak 6465 részvény lett elhelyezve. Azzal a fictióval éltek ugyanis, hogy az alá nem irt vagy be nem fizetett részvényeket az alapszabályszerü fedezés végett képződött, de egyetemleges kötelezettség nélküli 22 tagu érdektársulatnak adták át 10% befizetés mellett, a többi összeget 384 ezer frtot elfogadni véltük, s ezt az 1873. juliusi kimutatásban, mely az „Ellenőr“-ben tétetett közé, mint követelést figuráltatták, később azonban szépen elengedték, pedig 384,000 frt szép pénz.

Kitüntettük volna, hogy mindjárt eleinte ugy költekeztek, hogy már 1873. február végén csak 32 ezer frt volt a biztositásra, elköltvén már addig a befizetett 680 ezer frtból 647 ezeret, kerekszámokat használva mindenütt, és pedig szervezési költségre 25,000-et, hivatalnokokra 35,000-et, — nyomtatványokra, könyvekre 23 ezret, czimtáblákra 35 ezret, a házvételre 128 ezret, s kiadván a jelzálogra 400 ezret. Ebből aztán az származott, hogy azon év szeptember 1-én nem tudták fedezni az Universale és az Atlas 30,000 frt követelését s október 31-ig az oszt. jégbiztositó társulat 113 ezer frt követelését. Ez utóbbi társulatot mint ez a f. évi „Ellenőr“ április 9-ki számában kijelenté, azzal akarta ajánlata elfogadására kényszeriteni, hogy tagjainak a kormánykörökben elösmert befolyása által oda fog hatni, hogy ezen társulat engedélye Magyarországra nézve semmisitessék meg, a mit azonban ez el nem fogadott, sőt hallva, hogy a „Tisza“ az első magyar biztosító társulattal liquidatio alkudozásukba bocsátkozott, — a mit ugyan az igazgatótanács a „Pest. Lloyd“ 1874. április 4-ki számában egy nyilatkozatban hamis hirnek nyilvánitott, de a mit ezen lap ugyan ezen számban ujolag megerősitett, előadván, hogy az előleges szerződés a márczius 28-ki ülésben már elő is terjesztetett, s értesülvén továbbá az oszt. jégbiztositó társulat, hogy néhány előkelő részvényessel oly kezelések fordultak elő, melyek hivatva vannak az illetékes igen sötét szinben tüntetni fel, ezeknél fogva követelését előjegyeztette.

Beigazoltuk volna, hogy midőn már a lapok nevezetesen az „Alf. H.“ 1873. április 5-ki, junius 14-ki és jul. 14-ki, s a „Debr.“ jul. 10-ki s jul. 15-ki s a „Nő V.“ jul. 15-ki számában a részvényesek elégületlensége konstatáltatott, sőt tsbb részvényesek felszóltak az igazgató tanács ellen, vádolva helytelen gazdálkodással és áldástalan működéssel, midőn tehát ekkor a részvényesek megnyugtatására a vagyoni állásáról egy ideiglenes mérleget tett közé, s abban a tőzosztály veszteségét 66 ezer frtban tüntette ki, nem mondott valót, mert ezen kimutatás onnan származott, hogy a szervezési költségek egy részét is ide számitották fel, mert a nélkül itten 13,000 frt nyereséget kellett volna kitüntetni.

S kimutattuk volna, hogy maga az igazgatóság már a „D.“-nek 73 szept. 24, és okt. 16-ki számaiban maga elösmerte, hogy nagy részt oly egyéniségek is alkalmaztattak, kik a jóhiszemü közönséget még anyagilag megkárositani is nem átallották, csakhogy mindezért a volt igazgatót akarják felelőssé tenni, holott az alapszabályok 78 §-a szerint mindezen kérdésekben nem a vezérigazgató, hanem az igazgatótanács határozott.

S kimutattuk volna végül, hogy a folyó évi márcziusi körlevelében ő maga beösmerte, hogy hibák követtettek el, melyek a társaság érdekeinek megkárosodását idézték elő. Ez szomoru igaság, mert ebből folyt az, hogy 2700 ügynököt rendszeresitettek, hogy a tiszti fizetésekre, lakbérekre, átalányokra, nyomtatványokra, utazásokra, bélyegekre, hirdetésekre, postatétekre, a jelentéshez csatolt számla 7. pontja szerint 251 ezer frtot adnak ki, s hogy a bevallott veszteség 187,741 frt 2 kr; csak a bevallott, mert van még ezenkivül több is, a mit a jelentés óvatosan diplomatikus nyelven igy ir körül: „Fájdalommal vagyunk kénytelenek jelenteni, hogy az Universale liquidálása folytán igen tetemes s a behajthatóság tekintetében szerfelett kétséges követelésbe jutottunk, ehez járul azon sajnos körülmény, hogy ügynökségi kintlevőségeink egy bizonytalan része hátramaradásban van, és annak behajthatósága egyelőre kétséges.“

Elüttetvén azonban a bizonyitástól, mindezen körülményeket csupán egyszerüen emlitem föl, ismételve hangsulyozván, hogy ezek a tisztelt esküdt urak a nélkül is biztos tudomással birnak, miről minden nap leverő tapasztalatot szerezhetnek, látván azt, hogy daczára annak, hogy már 40%-et igazgató tanács határozatából leirtak a részvényből, devalválván a 100 ftos részvényt 60 frtosra, még sem kellenek senkinek ezen részvények, s a jóhiszemü részvényesek pénze a hibás gazdálkodás folytán mindig összébb-összébb olvad.

Ily helyzetében az ügynek én meg vagyok győződve a felől, hogy azt, a kit nem a magán ellenszenv, nem a privat boszszu, hanem a közérdek vezetett, nem fogják a vétkes kimondással sujtani, nem fogják annyival kevésbé, mert a mi a 2-ik és 3-ik számban elmondatott, az szóról szóra a tárgyalási jegyzőkönyből van véve, mint az általam felmutatott hivatalos másolat igazolja s mint ilyen a sajtóügy 14 §-a értelmében, mely igy szól: „ki a törvényszékek iratait s nyilvános ülésén h i v s z e l l e m b e n is igazán közli ellene a közlöttek tartalma miatt keresett nem inditathatik.

Az 1-ső és 4-dik számban közlöttek a biróság előtt történt tények hiv. szellemét tükrözvén vissza ugyan véve, de különösen azért is, mert védenczem a magánbecsületet nem akarta távolról sem sérteni, s nem is sértette, mert, ha használt is erős kivételeket az ezen számokban közlött czikkekben, de azok még s épen az adott viszonyok között rágalmat nem képeznek.

Igen tisztelt esküdt urak! A mai napon az egész hazában közel és távol önök felé tekint, a modern szédelgést megszüntetni óhajtó nemzet jobb része. Az önök itélete sulyosan fog nehezedni erkölcsi fejlődésünk mérlegében.

Egy becsületben megőszült s élte alkonyán levő egyén áll önök előtt vádlott gyanánt, ki életének javára a közügy szolgálatában tölté el, ki már 1844-ben Biharmegye táblabirája 1861-ben törvényszéki ülnöke s mostan állandó választmányi, központi választmányi igazgatótanács s több bizottsági tag, ki hosszas ideig a ref. egyház főgondnoka volt, s ki a protestáns egyház irodalmi téren több, az egyházaknak főtisztelendő superintendens ur által is ajániva, jeles müvet irt és forditott.

Visszatekintve multjára s lelkiismeretében egészen nyugodt lévén teljes bizalommal helyezi ügyét az önök kezeibe, ismételvén itten ujolag, hogy azon kérdés eldöntése függ az önök szavazatától: sanctionálja-e vagy nem a szédelgést, mely a jelen materialis időben az erkölcsi érdekek óriási kárára oly szivélyesen elharapózott, a magyar nemzetnek s különösen ezen nemes városnak, mely erkölcsi puritánismusáról ösmeretes közérzülete?

Azon kérdés fölött fognak önök továbbá határozni: van-e vagy nincs a szabad magyar államban szólásszabadság?

Itéljenek önök legjobb lelkiösmeretők szerint. —

Az ülés 10 perczre felfüggesztetett.

Felhivatik vádló válaszának elmondására.

K o l a: védőbeszéde kezdete s vége: Sanctionálja-e Debreczen polgársága sat.

Én azt hiszem, önökre más kérdés eldöntése vár első rendben, t. i. lehet-e rágalmazni büntetlenül? Ha lehet, ugy megtörténhetik, hogy ma nekem, holnap neked esik meg. Ha szabad birálat alá venni a közmegbizásba levők cselekedeteit, de nem szabad ott rágalommal élni, annálkevésbbé egyes személyek becsületét szemétdombra vinni. De a magán intézetek rágalmazása sem lehet büntelen, mert ily rágalmak által egyesek, a részvényesek szenvednek.

Február 11-én csak czélbavétetett az alakulás, de miután az aláirások nem történtek meg kellőleg, juliusban közgyülés lett hivatva az alakulásra. A Tisza soha egy zálog levelet sem adott ki.

A tulságos kiadásokra nézve; lehet rágalmazva még nagyobb összegeket felhozni.

Arveszteségekre nézve a tisztviselőket csak biróság előtt veheti kérdőre.

Az Osztrák biztosító társaság iránti kötelezettségének nem teljesitése merő rágalom, az sok sok valótlan követeléssel lépett fel, ellenkezőleg a Tisza követel 15 ezer ftot mindez birólag elintézve nincs — s mint bizonytalant hatványozza, világba szórni meg nem engedhető.

A közgyülés szabálytalanságára vonatkozó előadás valótlan. De ha szabálytalan lett volna, megvizsgáltathatta volna vádlott a jegyzőkönyveket, s e nem kellett volna az intézet jó hirnevét sajtó utján meghurczolni, egyesek személyiségét rágalmakkal illetni.

Hogy a részvények ára 60 frtra szállott le, hogy más intézményekre is lehet még kilátás, hogy sok ügynöki kintlevőség van azért ezek Komlóssy Imre becsületében gázolásra szolgálnak-e okul? lehet e oly czimmel illetni?

1848. 18. t. cz. 14. §-a szerint ha a törvényszéki iratok nem tétetnék közzé a mi a vád nem emelhető. Amit ő hevében a törvényszék előtt elmond, nincs jogositva azt ki is nyomatni.

Tagadja vádló, hogy vádlott moralis szempontból szállott sikra, mert ha jó akarat lett volna, s moralis hajlam benne, akkor bölcs tanácsával, nem pedig rágalmával kellett volna fellépni.

Kéri bünösnek kimondatni.

Elnök felhivja vádlottat, hogy a végszót adja elő.

H e g y e s i: Arra vonatkozva, — hogy roszul adtam elő az intézet működését, visszautasitja, s hivatkozik a köztudomásra.

Az az erény, hogy misztifikáljunk?

Nem refektált vádló arra, hogy mért inditotta m e g a z i g a z g a t ó t a n á c s la jelzálogüzletre vonatkozólag az akciót. 380,000 ftig egy consortium szerepeltetett sat. Hogy K. Imre nem támadtatott meg, maga K. Imre elismeri, mert panaszát visszavonta.

Kola reflektál arra, miért állott elé Komlóssy Imre, mert félni lehetett a semmiségi panasztól, és mert ugy mint elnök, mint vádló, ugy is szerepel.

Vádlott eláll a végszótól, mert nincs mit válaszolni.

Elnök összegezi az ügyet.

Felteszi a kérdéseket:

1. Meg vannak-e győződve az esküdtek arról, hogy az indokolt iratok vezetője H a l á s z József?

2. Foglalnak-e azok magokban rágalmat?

3. Vétkes- vagy nem vétkes-e?

K o l a két utóbbi kérdés összefoglalását kéri. V á d l o t t ellenzi.

Végzésileg a három pont meghagyatik.

Elnök ezután az esküdtekhez szól, a törvény szavait felolvasva, s inti őket lelkiismeretők szerinti szavazásra.

Az esküdtek elvonulnak s fél 1-kor kivonulnak.

Az esküdtek főnöke N á n á s s y László 1 órakor kinyilatkoztatja: 1-ső kérdésre 12 igen. 2-ikra 8 igen. 3-ikra 7 igen.

Kola kéri a keresetlevél értelmében marasztaltatást s költségeit megállapittatni.

Vádlott védője kéri a biróságot, miszerint a kért fogságbüntetést — tekintve vádlott előéletét, korát és azt, hogy tette által habár tévesztett, de tettét jó szándék s másoknak a károsodásra vonatkozó figyelmeztetés vezette, — engedje el.

A biróság visszavonul a büntetés kiszabása végett.

$1\frac{1}{2}$ órakor vádlott következőleg lett elmarasztalva: 50 ft pénzbirság és 50 ft perköltséggel, és az elmarasztalás a „Bihar“-ban saját költségén közzéteendő.

UJDONSÁGOK.

* **Főiskolánk** egykori kitünő növendéke, városunkban is előnyösen ismert ifju K o v á c s Lajos az ügyvédi vizsgát fényes sikerrel letette.

* **A nyomdász-majálisra**, — a mint halljuk, — vidékről is igen sokan szándékoznak ide rándulni, igy tehát előre látható, hogy ez ritka élvezetes mulatság lesz. — Az ünnepélyrendezők „z ö l d“ jelvényekkel lesznek ellátva.

* **Komlóssy Imre** a Halász ellen inditott sajtópertől tegnap este visszalépvén, az ma nem tááglyaltatott.

* **Az üresedésben volt** két irnokságra a tegnapi tanácsülésben Harangi György és Kémeri József választattak el.

LEGUJABB.

— **Tisza Kálmán** debreczeni beszéde, a — mint a „Pesti Napló“ dicsekszik, — Lajthán tul „is“ k e d v e z ő f o g a d t a t á s r a t a l á l t. Tudomásul vesszük, hogy Tisza nemcsak a jobboldalnak, hanem — az osztrák sógoroknak is t e t s z i k. Éljenek boldogul.

Felelős szerkesztő:
SZATMÁRI KÁROLY.

H I R D E T É S E K.

Ezennel van szerencsénk a t. cz. közönség tudomására adni, hogy f. évi május hó 1-től a **kerepesi ut és nagy-kereszt-utcza sarkán fekvő** uj épületben (dohány-utcza sarkán)

FIÓK-RAKTÁRT

nyitottunk, melyben folyton a legdivatosabb

KOCSIKBÓL

nagy választék leend. A f ő r a k t á r azonban csentul is gyárunkban, s a l é t r o m u t c z a 4 ik szám alatt marad.

Mély tisztelettel

Kölber testvérek,
cs. k. udv. kocsigyár Budapesten.

Hasonló nevekkel való tévedések elkerülése miatt, levelekre és sürgönyökre **„Kölber testvérek, udvari kocsigyár“** czim kitétele kéretik. 200 1—3

Eladó birtok.

A debreczeni határban a **Vajda laposon** fekvő 7-$\frac{1}{2}$ nyilas gazdag füvel ellátott s nagyobb részint kaszáló, — kis részben pedig szántó föld, ez idei termésével együtt szabad kézből eladó.

Értekezhetni kismester-utczán 1027. sz. a. a tulajdonossal.

191. 3—3.

Kiadó
vagy eladó ház.

H a t v a n u t c z a elején az 1572. sz. a. a legjobb állapotban levő ház, minden órán bérbeadható, esetleg el is adható. A nevezett házban következő helyiségek vannak: egy e l ő s z o b a, ebből nyilik 4 l a k s z o b a, e g y k i s mellékszoba, két n a g y f a l i s i f o n, mely kézi kamarául használható. Alul nagy p i n c z e, nagy pinczehonyha, kamara, 3 rendbeli p i n c z e. Az udvaron t á s s z i n, s e r t é s ó l, 6 lóra jól felszerelt istálló, kocsiszin és kis kert; p a d l á s o k k a l és szabad-udvarral.

Értekezhetni iránta e lap kiadóhivatalában és **Hódy Gyula** ügyvéd urnál.

187 3—3

Uj üzletmegnyitás.

Alulirott tisztelettel értesitem a nagyérd. helybeli és vidéki közönséget, miszerint itt Debreczenben p i a c z u t c z á n báró J ó z s i n c z y-h á z b a n

női és férfi divat czikkek,
fehér- és rövid-áru üzletet
nyitottam.

Nagy választásban vannak sima és himzett fehérnemüek, u. m. női és férfi vászon és schifoningek, korsettek (háló rekli), alsó szoknyák, vállfüzők, nadrágok, kézelők és nyakkendők. Továbbá selyem, rips, moire (habos) és bársony szalagok minden szinben és szélességben, himzett szelvény és betétek, kitünő kötő és horgoló pamutok és czérnák, schifon, moll, tarlatán, musselin és organtin, valódi prágai glassé, selyem és czérna (nyári) keztyük, női, férfi és gyermek szines és fehér harisnyák, nap- és esőernyők, franczia virágok, menyasszonyi koszoruk, mindenféle paplanok és szőnyegek, legnagyobb választékban és legjobb minőségben.

A tisztelt czimü helybeli és vidéki közönségnek becses látogatását kérem

Burger Lipót.

Árulóhely: piaczutcza 2139. sz. a. Tornay kávéházzal és Csanak József füszerkereskedésével szemben.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesittetnek.

Azon megvásárolt áruczikkek, melyek nem tetszenek, becseréltetnek.

173 8—52

Csemegeüzlet.

Van szerencsém a nagyérdemü közönségnek tudtára adni, hogy e mai napon **Vilmos Károly** c z e g l é d-s a s u t c z a i 18-dik számu házában

díszes
csemegeüzletemet

megnyitottam, — ahol naponta kitünő hideg ételek és jégben hütött italok, továbbá zsir, szalonna — ugy fehér mint paprikás, stb. legtisztább kiállitással készitve, ugyszinte mindenféle f i n o m l i q u e u r e k, p o h a r o z v a és üveg s z á m r a a nagyérd. közönség szolgálatára leendnek.

Eladásra vásárlóknak mindenik áru mázsa számra számittatik, gyors és pontos kiszolgáltatásról kezeskedik és számos pártfogásért esedezik

Vilmos Lajos
csemegeüzlete.

Vidékre megrendelések ugy nagyban, — mint kicsiben, a leggyorsabban teljesittetnek.

197 3—3

Debreczen, 1875. nyom. a részv. társ. könyvnyomdájában. — Laptulajdonos Oláh Károly.